

NOTAT

Viden om effekter af virksomhedspraktik

April 2018

J. Nr. 17/17338

VOA

Opsummering

Der er i de senere år gennemført systematiske litteraturreviews, der opsamler viden om effekter af virksomhedsrettede indsatser. Litteraturen peger på, at en virksomhedsrettet indsats, ofte i kombination med anden støtte, i gennemsnit har positive jobeffekter for både ledige tæt på og længere fra arbejdsmarkedet. Når der alene ses på effekten af virksomhedspraktikordningen er mængden af litteratur mere begrænset, omend konklusionen peger i samme retning.

Litteraturen er opsummeret i rapportererne fra Carsten Koch-udvalget om hhv. de arbejdsmarkedsparate og udsatte ledige.

Opsummerende er der indikation på, at virksomhedspraktik hjælper ledige i job – det gælder ledige tæt på arbejdsmarkedet og borgere længere fra arbejdsmarkedet.

Effekten af virksomhedspraktik til ledige tæt på arbejdsmarkedet

Den opsamlede litteratur om effekten af virksomhedspraktik til ledige tæt på arbejdsmarkedet viser generelt, at deltagelse i virksomhedspraktik har en positiv effekt på afgang til beskæftigelse. Der er således følgende resultater:

I Carsten Koch udvalgets afrapportering fra 2014 er anført, at der findes indikation på, at virksomhedspraktik har positive beskæftigelseseffekter. Der henvises til litteratur-reviewet om effekten af virksomhedsrettede tilbud fra 2011, der konkluderer, at deltagelse i virksomhedspraktik generelt har en positiv effekt på afgang til beskæftigelse (Rosholm og Svarer, 2011). Denne konklusion bestyrkes af analyser fra Det Økonomiske Råd i 2012, der finder, at der er positive effekter af virksomhedspraktik til ledige i både høj og lavkonjunktur (DØRS efterår 2012).

Der er ligeledes viden om virksomhedspraktik til specifikke grupper af ledige.

KORA (nu VIVE) finder i deres litteratur-review om effekter af indsatser til langtidsledige og personer i risiko for langtidsledighed, at der er indikation for en positiv effekt af virksomhedspraktik på både kort sigt og lang sigt til langtidsledige dagpengemodtagere (KORA 2016).

- Ud fra den samlede litteratursøgning fandt KORA 28 studier med relevans for reviewet. Af disse omhandler 3 studier effekten af virksomhedspraktik.
- Kortsigtet effekt: To studier finder en signifikant positiv effekt, hvoraf det ene konkluderer, at effekten er kortvarig for kvinder. Det tredje studie finder en kraftig signifikant negativ effekt på kort sigt. Samlet set vurderes der således at være en indikation af, at virksomhedspraktik har en effekt på kort sigt.

- Langsigtet effekt: Ét studie finder en signifikant positiv effekt blandt mænd, ét finder en generel signifikant positiv effekt, mens det sidste studie finder en positiv men ikke-signifikant effekt på længere sigt. Således giver dette ligeledes en indikation af, at virksomhedspraktik har en effekt på længere sigt.

SFI (nu VIVE) finder i deres litteraturreview om effekter af indsatser til ledige seniorer, at der er moderat evidens for positiv effekt af virksomhedspraktik for ledige seniorer (SFI, 2016)

- Der er moderat evidens for positiv effekt af virksomhedspraktik for ledige seniorer (2 studier).
- Begge studier angiver effekten af kortvarig virksomhedspraktik på op til 8 uger for ældre arbejdsmarkedsparede ledige. De to studier viser positiv effekt af virksomhedspraktik på 10-25 procentpoint ca. 20 måneder efter påbegyndelse af praktikforløbet.

Effekten af virksomhedspraktik til unge er dog mindre entydig. KRAKA finder i deres litteratur-review om effekter af ydelsessystemet og indsatser til unge fra 2014, at der er ét dansk studie, der viser, at deltagelse i virksomhedspraktik generelt set øger afgang fra ledighed til beskæftigelse, idet der ikke findes nogen fastlåsnings effekt og der er en positiv programeffekt. Resultatet gælder også unge. De fleste af de medtagne internationale studier finder derimod typisk, at praktikordninger enten ikke har nogen effekt eller forlænger de unges ledighedsperiode.

Effekten af virksomhedspraktik til borgere længere fra arbejdsmarkedet

I Carsten Koch-udvalgets rapport fra 2015 er anført, at der er indikation for positive effekter af virksomhedspraktik (CK2, 2015). Dette bygger dels på et litteraturreview om effekter af virksomhedsrettede tilbud til udsatte ledige af SFI fra 2012, der finder, at der er usikker viden om effekten af virksomhedspraktik, og dels på en analyse fra Det Økonomiske Råd, 2012, der finder en positiv effekt af virksomhedspraktik til udsatte.

SFIs (nu VIVEs) litteraturreview fra 2012 konkluderer at:

- Der er stærk evidens for, at virksomhedsrettede indsatser i den private sektor har en positiv beskæftigelses effekt for udsatte ledige.
- Der er moderat evidens for, at også virksomhedsrettede indsatser i den offentlige sektor har en positiv effekt for udsatte ledige. Effekten er dog mindre end for virksomhedsrettede indsatser i den private sektor.
- Der er stærk evidens for, at løntilskudsaktivering i den private sektor har en positiv effekt.
- Der er modstridende viden om effekten af virksomhedspraktik og effekten af løntilskudsaktivering i den offentlige sektor. De finder, at der på det tidspunkt kun findes et enkelt dansk studie, der ser på effekten af virksomhedspraktik for udsatte ledige (Skipper, 2010), og det viser, at virksomhedspraktik ikke har nogen beskæftigelses effekt. Der er to norske studier, der ser på effekten af arbejdspraktik. Det er en indsatstype, der minder lidt om virksomhedspraktik. Det ene studie finder en positiv effekt, hvorimod det andet finder en insignifikant effekt.

Det Økonomiske Råd estimerer i 2012 en positiv effekt af virksomhedspraktik til udsatte. De finder, at virksomhedspraktik har en positiv beskæftigelses effekt efter

afslutningen af aktiveringen uanset konjunktursituationen. Under højkonjunkturen 2005-07 ligger den positive effekt allerede under aktiveringen, hvilket betyder, at de aktiverede kommer i job, mens de er i aktivering. Derudover er der i begge konjunktursituationer en positiv effekt i de tre måneder umiddelbart efter virksomhedspraktikken, mens der i lavkonjunkturen 2009-11 også er en signifikant positiv effekt tre til seks måneder efter aktiveringen. Alt i alt forkorter virksomhedspraktikken ledighedsforløbene med ca. seks uger i både højkonjunkturen og lavkonjunkturen.

Det Økonomiske Råd forklarer, at den positive fastholdelseeffekt kan skyldes, at udsatte generelt har meget lille tilknytning til arbejdsmarkedet, og mødet med virksomhederne kan derfor have stor effekt på de lediges netværk og forholdet til deres egen arbejdsevne. Derfor øges søgeaktiviteten allerede under aktiveringen, og da søgeaktiviteten i udgangspunktet er meget lav, påvirker dette afgangsraten til beskæftigelse betragteligt.

Derudover har Beskæftigelsesministeriet i 2015 gennemført en effektanalyse af virksomhedspraktik til voksne kontanthjælpsmodtagere som omfatter alle kontanthjælpsforløb (både vurderet arbejdsmarkedsparete og ikke-arbejdsmarkedsparete), der er påbegyndt i perioden fra den 1. januar 2011 til 31. december 2013. Beskæftigelsesministeriet finder bl.a., at både privat og offentlig virksomhedspraktik medfører, at kontanthjælpsmodtagere i gennemsnit kommer hurtigere i beskæftigelse. Den private ordning har en positiv effekt på afgang til beskæftigelse både *under* og *efter*, at praktikforløbet er afsluttet, mens den offentlige ordning har en positiv effekt på afgang til beskæftigelse udelukkende *efter*, at praktikken er afsluttet.

Projekter:

Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering (STAR) gennemfører i samarbejde med kommuner landsdækkende projekter og forsøg som led i opbygning og konsolidering af viden om effekter af aktive indsatser. En række af disse projekter bidrager også med viden om virksomhedspraktik. Fra Virksomhedscenter Generation 2 og Jobfirst er der viden om positive effekter af virksomhedspraktik til udsatte (på afgang til fleksjob i VCG2 og på ordinære timer i Jobfirst), når indsatsen gennemføres i kombination med anden støtte (Epinion 2017 og Rambøll 2017).

Litteraturliste

- Ekspertgruppen om udredning af den aktive beskæftigelsesindsats, 2014: Veje til job (Carsten Koch 1)
- Ekspertgruppen om udredning af den aktive beskæftigelsesindsats, 2015: Nye veje til job (Carsten Koch 2)
- Rosholm og Svarer, 2011: Effekter af virksomhedsrettet aktivering i den aktive arbejdsmarkedspolitik
- Det Økonomiske Råd, 2012: Dansk Økonomi, efterår 2012
- KORA (nu VIVE), 2016: Effekten af indsatser for langtidsledige og ledige i risiko for langtidsledighed
- SFI (nu VIVE), 2016: Evidens om effekten af indsatser for ledige seniorer
- KRAKA, 2014: Hvad virker for ledige unge?
- SFI (nu VIVE), 2012: Effekter af virksomhedsrettet aktivering for udsatte ledige

- Beskæftigelsesministeriet, 2015: Effektanalyse af virksomhedspraktik for voksne kontanthjælpsmodtagere
- Epinion 2017: Evaluering af projekt Virksomhedscenter Generation 2
- Rambøll, 2017: JobFirst Midtvejsevaluering